

Nr 35.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående rätt till ökad pension åt krigsarkivarien Severin Bergh; given Stockholms slott den 17 januari 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att, utan hinder av gällande pensioneringsgrunder för arméns befäl och underbefäl med vederlikar den 22 juni 1877,

dels medgiva, att pensionen för krigsarkivarien vid generalstaben Severin Bergh må, efter av honom i övrigt fullgjorda pensionsvillkor, utgå med lörens hela belopp,

dels ock godkänna en föreskrift av innehåll, att efter nyss nämnda belopp skall från och med den 1 juli 1918 beräknas den avgift till pensionskassan, som Bergh har att erlægga på sätt berörda pensioneringsgrunder i övrigt stadga.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 17 januari 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilson, anförde härefter följande:

»Jämlikt punkt 1 i de av Kungl. Maj:t med riksdagen den 22 juni 1877 fastställda pensioneringsgrunder för arméns befäl och underbefäl med vederlikar skall för innehavare av lön till belopp, överstigande 1,000 men ej uppgående till 6,000 kronor, utgå pension jämte fyllnadspension med 80 procent av lönen.

Förutvarande
förhållanden.

År 1905 fastställde Kungl. Maj:t en av riksdagen godkänd stat för generalstaben att tillsvidare lända till efterrättelse. Denna stat upptog för krigsarkivarien en årlig lön av 4,000 kronor jämte ett ålderstillägg efter femte och ett efter tionde tjänståret, vartdera ålderstillägget å 500 kronor.

Då krigsarkivarien äger vid uppnådda 65 levnads- och 30 tjänstår åtnjuta pension enligt ovannämnda pensioneringsgrunder, var han alltså, så länge berörda stat gällde, berättigad till pension och fyllnadspension till belopp av lägst 3,200 och högst 4,000 kronor, därav 750 kronor i fjärde klassen av den i reglementet för arméns pensionskassa fastställda pensionsstat.

I överensstämmelse med 1909 års riksdags beslut fastställdes emellertid ny avlöningsstat för generalstaben att lända till efterrättelse från och med år 1910. Genom denna lönestat ökades avlöningsförmånerna i sin helhet för krigsarkivarien, därigenom att honom tillerkändes tjänstgöringspenningar 1,800 kronor och ortstillägg 400 kronor; men själva lönen sänktes till 3,600 kronor med samma rätt till ålderstillägg, som förut varit gällande. Ehuru denna sänkning av krigsarkivariens lön naturligtvis även måste förorsaka minskning i pensionen för honom, så att denna komme att utgöra lägst 2,880 och högst 3,680 kronor, förklarade riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 maj 1909, att riksdagen icke velat låta denna synpunkt vara avgörande vid löneförmånernas fastställande utan fastmera hölle före, att utväg framdeles kunde beredas för pensionens bestämmande till lämpligt belopp, helst i likhet med det, som bestämts för andra gradens tjänstemän i arméförvaltningen.

1909 års
riksdag.

Dessa, vilka hava samma löneförmåner, som av 1909 års riksdag bestämdes för krigsarkivarien, äro jämlikt den civila pensionslagens stadganden berättigade till pension, motsvarande lönens fulla belopp, således lägst 3,600 och högst 4,600 kronor.

Med anledning av riksdagens nyss nämnda skrivelse föreslog chefen för generalstaben, att pensionen för krigsarkivarien måtte bibehållas till samma belopp som dittills, högst 4,000 kronor, och att proposition måtte till riksdagen avlåtas om beviljande av en tilläggspension av 600 kronor årligen.

Generalstabs-
chefens
förslag.

Uti häröver den 24 november 1909 avgivet yttrande förklarade direktionen över arméns pensionskassa sig icke kunna godkänna chefens för generalstaben förslag, bland annat av den anledning, att därav icke framginge, huruvida för tilläggspensionen skulle erläggas avgift, eller efter vilken grund denna avgift eventuellt skulle beräknas. Direktionen hemställde däremot om proposition till riksdagen av innehåll att, utan hinder därav att gällande pensioneringsgrunder stadgade, att pension och fyllnadspension för krigsarkivarien skulle utgå med allenast 80 procent av innehavande lön, pensionen till dåvarande krigsarkivarien D. T.

Yttrande av
direktionen
över arméns
pensionskassa.

J. Petrelli måtte, efter i övrigt fullgjorda pensionsvillkor, utgå med 4,600 kronor samt från och med år 1910 avgift till pensionskassan, beräknad å detta pensionsbelopp, erläggas på sätt samma pensioneringsgrunder i övrigt stadgade.

Direktionen anförde emellertid vidare, att riksdagens mening icke torde hava varit, att endast dåvarande innehavaren av krigsarkivarietjänsten skulle intaga denna undantagsställning i pensioneringshänseende. För den händelse Kungl. Maj:t funne gott att redan för det dåvarande ordna denna pensionsangelägenhet även för tjänstens framtida innehavare, tillåte sig direktionen uttala, att sådant kunde äga rum genom införande av erforderligt tillägg till punkten 1 i merbemälda pensioneringsgrunder.

Yttrande av
statskontoret.

Även statskontoret avgav utlåtande i ärendet. Då det icke kunde anses annat än billigt, att krigsarkivarien bleve delaktig av liknande pensionsförmåner som tjänstemännen av andra graden i arméförvaltningen, ville statskontoret, som ansåge uppenbart, att pensionsfrågan borde ordnas icke blott för dåvarande krigsarkivarien utan även för blivande innehavare av tjänsten, framhålla, att syftet med förevarande framställning skulle på enklaste sätt hava uppnåtts genom ett beslut därom, att delaktigheten i arméns pensionskassa skulle för krigsarkivarietjänsten upphöra, varav skulle hava följt, att krigsarkivarien blivt underkastad den civila pensionslagens bestämmelser med åtnjutande av samma pensionsunderlag som en tjänsteman av andra graden i arméförvaltningen. För vidtagande av sådan åtgärd syntes emellertid erfordras ytterligare utredning, vilken tillika syntes böra omfatta frågan, huruvida icke jämväl för övriga befattningar av civil natur å generalstabens stat liksom möjligen även å andra militära stater delaktigheten i militär pensionskassa borde samtidigt upphöra. Därest sådan utredning icke ansåges böra avvaktas, utan frågan då komme att underställas riksdagens prövning, funne sig statskontoret böra hemställa om proposition till riksdagen att godkänna ett tillägg till 1877 års pensioneringsgrunder av innehåll, att krigsarkivarien skulle i pension och fyllnadspension erhålla lönens hela belopp, ävensom medgiva, att vad sålunda stadgats skulle äga tillämpning från och med ingången av år 1910.

Proposition
till 1910 års
riksdag.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t den 4 april 1910 anförde föredragande departementschefen, att riksdagens mening syntes hava varit, att pensionen borde höjas icke blott för dåvarande krigsarkivarien

utan även för blivande innehavare av detta ämbete. Att göra detta genom att utbryta krigsarkivarietjänsten från delaktighet i arméns pensionskassa måste departementschefen dock avstyrka redan på de av statskontoret anförda grunder. Det återstode då endast den utvägen att införa ett tillägg till 1877 års pensioneringsgrunder. Men härvid vore att märka, att det i pensioneringsgrunderna föreslagits åtskilliga andra ändringar, som för det dåvarande vore föremål för den parlamentariska försvarskommitténs behandling, och att det även ifrågasatts såväl en förändrad anordning av det militära pensionsväsendet som ock en fullständig revision av 1877 års pensioneringsgrunder. Under sådana förhållanden syntes det icke lämpligt att för det dåvarande införa någon ny tilläggsbestämmelse i dessa grunder. Däremot torde det icke möta några betänkligheter att ordna pensionsfrågan för den dåvarande krigsarkivarien personligen. Efter vad riksdagen uttalat i sin skrivelse den 22 maj 1909, kunde han till och med hysa en viss förhoppning härom. Det gällde då att avgöra, vilket av de två sätt, som föreslagits, vore att föredraga: *antingen* att krigsarkivarien Petrelli bibehölles vid förutvarande pension av 4,000 kronor och dessutom tillerkändes en fyllnads-pension av 600 kronor å allmänna indragningsstaten, *eller* att, på sätt direktionen över arméns pensionskassa anfört, riksdagen medgåve, att pensionen till krigsarkivarien Petrelli finge efter i övrigt fullgjorda villkor utgå med 4,600 kronor. I vilket fall som helst bleve det statsverket, som finge vidkännas pensionsökningen, men det sist nämnda sättet erbjöde den fördelen, att pensionsavgiften till kassan kunde samtidigt regleras såsom en enkel konsekvens.

I överensstämmelse härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att, utan hinder av gällande pensioneringsgrunder för arméns befäl och underbefäl med vederlikar den 22 juni 1877, dels medgiva, att pensionen för krigsarkivarien Petrelli finge, efter av honom i övrigt fullgjorda pensionsvillkor, utgå med 4,600 kronor årligen, dels ock godkänna en föreskrift av innehåll, att efter nyssnämnda belopp skulle från och med den 1 januari 1910 beräknas den avgift till pensionskassan, som Petrelli hade att erlägga på sätt berörda pensioneringsgrunder i övrigt stadgade.

Denna framställning blev av riksdagen bifallen.

Sedan avsked med pension beviljats krigsarkivarien Petrelli, utnämnde Kungl. Maj:t den 20 juni 1918 dåvarande förste arkivarien i riksarkivet Severin Bergh att vara krigsarkivarie vid generalstab.

Ansökan av
krigs-
arkivarien S.
Bergh.
Myndigheter-
nas däröver
avgivna
yttranden.

I en den 15 juli 1918 dagtecknad skrift har nu Bergh anhållit att komma i åtnjutande av motsvarande förmån i pensionshänseende samt därvid anført, att han, som vore född den 13 februari 1858, i egenskap av förste arkivarie i riksarkivet enligt gällande stat ägt uppbära samma lön jämte ålderstillägg som krigsarkivarien; att han enligt lagen angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension i nyssnämnda egenskap varit berättigad till pension, motsvarande hela löns belopp, d. v. s. — sedan han från och med 1910 kommit i åtnjutande av båda ålderstilläggen — 4,600 kronor; samt att de förhållanden, som föranlett 1910 års beslut rörande krigsarkivarien Petrellis pension, syntes kunna återopas till förmån för ett liknande beslut i fråga om honom tillkommande pensionsförmåner.

Chefen för generalstaben har tillstyrkt ansökningen.

Direktionen över arméns pensionskassa har uti den 28 augusti 1918 avgivet utlåtande förklarat sig icke hava något att erinra emot den av Bergh gjorda ansökningen.

Statskontoret, som den 9 september 1918 yttrat sig i ärendet, har icke heller funnit något att erinra mot att sökandens rätt till pension på sätt han anhållit reglerades i överensstämmelse med vad som vid 1910 års riksdag enligt Kungl. Maj:ts förslag beslutits i fråga om dåvarande krigsarkivarien Petrellis pensionsrätt.

Departements-
chefen.

Det torde icke råda någon tvekan därom, att pensionen för såväl den nuvarande som framtida innehavare av krigsarkivariefattningen bör utgå med löns hela belopp vid tiden för avgång ur tjänsten, d. v. s. lägst 3,600 och högst 4,600 kronor. Då emellertid frågan om en allmän revision av det militära pensionsväsendet alltjämt står på dagordningen, torde man även nu böra inskränka sig till att ordna pensionsförhållandena för befattningens nuvarande innehavare personligen.

Jag får alltså hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att, utan hinder av gällande pensioneringsgrunder för arméns befäl och underbefäl med vederlikar den 22 juni 1877,

dels medgiva, att pensionen för krigsarkivarien vid generalstaben Severin Bergh må, efter av honom i övrigt fullgjorda pensionsvillkor, utgå med löns hela belopp,

dels ock godkänna en föreskrift av innehåll, att efter nyss nämnda belopp skall från och med den 1 juli 1918 beräknas den avgift till pensionskassan, som Bergh har att erlägga på sätt berörda pensioneringsgrunder i övrigt stadga.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan, tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik von Horn.
